



Tel: ++387 36 397-881; 397-882

Dr. Ante Starčevića bb
88000 Mostar
Bosna i Hercegovina

Fax: ++387 36 397-883

Broj: 10-1/21-18-621-2/25

Mostar, 21. 10. 2025. g.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 24-10-2025			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/1	-02-	570	/25

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZASTUPNIČKI DOM
Hamdije Kreševljakovića br.3.
Sarajevo

Predmet: Zastupničko pitanje/inicijativa – *odgovor, dostavlja se*

Veza: Vaš akt broj: 05/1-02-570/25 od 7.10.2025.g.

Poštovani,

dana 9.10.2025.g. ova Agencija je zaprimila akt Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine broj 05/1-02-570/25 od 7.10.2025.g kojim se Agenciji, radi davanja odgovora, dostavlja zastupnička inicijativa koju je podnio Damir Nikšić, samostalni zastupnik u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH i u prilogu kojeg je dostavljena kopija akta Damira Nikšića od 7.10.2025.godine: Zahtjev za dostavljanje izvještaja Agencije za vodno područje rijeke Save Sarajevo, Agencije za vodno područje Jadranskog mora Mostar i odgovor na pitanja u vezi sa upravljanje vodnim resursima i zaštitom okoliša u FBiH.

Dana 14.10.2025. godine Agencija je zaprimila akt Vlade Federacije Bosne i Hercegovine broj 03-04-908-13/2025, uz koji je dostavljen isti akt Zastupničkog doma i navedeno zastupničko pitanje.

Navedenim zastupničkim pitanjem, traži se od Agencije da dostavi u pisanoj formi sažeti izvještaj o stanju vodotokova i vodnih resursa u Federaciji BiH za period maj 2023. – septembar 2025.g. uključujući mjere zaštite okoliša, stanje kvaliteta voda, planove održivog upravljanja vodama i eventualne probleme u implementaciji zakonskih i strateških okvira.

Vezano za traženo dajemo sljedeći odgovor:

Zakon o vodama FBiH je usvojen 2006.g. i njegova formalna primjena je započela 1.1.2008.g. U ovaj zakon, kao i pojedine podzakonske akte donesene temeljem istog, su gotovo u potpunosti transponirani ključni principi EU legislative koja se odnosi na upravljanje vodama.

ZoV i važećim podzakonskim aktima kao ključni strateški i planski dokumenti definirani su:

- Strategija upravljanja vodama Federacije BiH,
- Planovi upravljanja vodama za vodna područja,
- Planovi upravljanja poplavnim rizicima za vodna područja.

Sukladno navedenom potrebno je naglasiti da su do sada doneseni sljedeći dokumenti koji se odnose na vodno područje Jadranskog mora:

- Strategija upravljanja vodama FBiH za period 2010. - 2022.,
- Strategija upravljanja vodama FBiH za period 2022. – 2032.,
- Plan upravljanja vodama za vodno područje Jadranskog mora u FBiH za period 2016.- 2021.
- Plan upravljanja vodama za vodno područje Jadranskog mora u FBiH za period 2022.- 2027.
- Plan upravljanja poplavnim rizicima za vodno područje Jadranskog mora u FBiH za period 2024. – 2029.

Strategije upravljanja vodama su dokumenti koje je donio Parlament Federacije BiH dok su Planovi upravljanja vodama i plan upravljanja poplavnim rizicima doneseni od strane Vlade FBiH (nacrti Planova je pripremala Agencija).

Ocjena stanja i potencijala vodnih tijela, parametri koji se prate i granične vrijednosti prema tipovima vodnih tijela, propisani su zakonskom regulativom FBiH koja je u velikoj mjeri usuglašena sa EU zakonodavstvom. Redovni monitoring površinskih i podzemnih vodnih tijela se provodi na reprezentativnim stanicama za ocjenu stanja vodnih tijela u skladu s propisanim kriterijima i planu monitoringa. Rezultati monitoringa kvalitete zajedno s ostalim definiranim parametrima za ukupnu ocjenu stanja analiziraju se na nivou godine i na nivou planskih ciklusa gdje se u planovima upravljanja vodnim područjima daje ukupna ocjena stanja vodnih tijela, a radi se i analiza pritiska kako bi se i računskim putem predvidjeli značajni pritisci. Osnovni cilj je postizanje najmanje dobrog stanja/potencijala i sprječavanje pogoršanja stanja svih vodnih tijela do kraja planskih ciklusa.

Sumarni podaci o stanju vodnih tijela na vodnom području Jadranskog mora pokazuju da je od ukupno 217 površinskih vodnih tijela na vodnom području Jadranskog mora, njih 18 u umjerenom stanju a 13 u umjerenom potencijalu, odnosno još 14,3% vodnih tijela treba postići minimalno dobro stanje do kraja planskih ciklusa. Za dodatnu informaciju, na nivou EU približno 60% vodnih tijela ne zadovoljava postavljene ciljeve minimalno dobrog stanja iako je prvi rok za postizanje ciljeva u EU istekao 2015. Kod podzemnih vodnih tijela, od 37 produktivnih vodnih tijela svi imaju dobro kemijsko stanje, dok jedno vodno tijelo ima loše količinsko stanje.

Prema važećem Planu upravljanja vodama na vodnom području Jadranskog mora u FBiH 2022.-2027., predmetnom analizom je utvrđeno da najveće opterećenje na vodna tijela predstavlja unos hranjivih spojeva dušika i fosfora gdje porastom njihove koncentracije rastu i parametri potrošnje kisika. Prema izvorima unosa hranjivih spojeva najugroženija su vodna tijela u koja se ispuštaju otpadne vode naselja (okvirno 64% vodnih tijela ovisno o kriteriju koji se koristi za analizu), vodna tijela koja su pod pritiskom od stočarstva (12%), poljoprivrede (11%) i uzgoja ribe (3%), te industrije (okvirno 1% svih vodnih tijela). Pored navedenog evidentirani su i značajni pritisci na jedno vodno tijelo uslijed ispuštanja otpadnih tvari industrijskih subjekata koje sadrže teške metale. Intenzitet i utjecaj pritiska ovisi o samoj veličini vodotoka odnosno protoku čiste vode i količini i opterećenju otpadnih voda koje se u njega ispuštaju, tako da su najugroženija manja vodna tijela i povremeni vodotoci koji su stručnom procjenom ocijenjeni umjerenim stanjem ili potencijalom.

U posljednje vrijeme se, uslijed izraženijih klimatskih promjena, većih prosječnih temperatura i lošijih hidroloških prilika koje dodatno pojačavaju utjecaj prisutnih pritiska na vodna tijela, u akumulacijama javlja češća pojava cvjetanja algi koju prate povećani parametri dušika, fosfora i klorofila.

Planom upravljanja su definirane brojne mjere usmjerene ka smanjenju unosa onečišćenja iz svih izvora. U tu je svrhu nužno povećanje kapaciteta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda stanovništva (UPOV-a) i povećanje postotka priključenja stanovništva na UPOV-e, što je iznimno financijski zahtjevno, kako za investiranje u izgradnju infrastrukture, tako i za redovan rad i održavanje. Provođenje ovih mjera zahtijeva izračun i primjenu ekonomski opravdane cijene vodnih usluga koja treba pokriti sve troškove redovnog rada sustava, koje ne bi trebale preći prag prihvatljivosti za korisnike (4% od prosječnih primanja stanovništva), što je ujedno i preduvjet za daljnje financiranje kroz grantove i kredite međunarodnih institucija. Jasno je da se radi o kompleksnom i financijski zahtjevnom problemu u kojem se moraju sagledavati i socio-ekonomski aspekti. Direktiva o urbanim otpadnim vodama je jedna od najzahtjevnijih direktiva, za koju je postavljen cilj da se sve aglomeracije s opterećenjem preko 1000 ES (ekvivalent stanovnika) povežu na sustave za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda. Zemljama punopravnim članicama EU su za izgradnju komunalne infrastrukture i usklađivanje s Direktivom o urbanim otpadnim vodama dostupna bespovratna sredstva kohezionih fondova do cca 80% potrebnih ulaganja koja se ostvaruju kroz višegodišnje programe gradnje. Prema dosadašnjim podacima u okviru projekta izrade specifičnih planova za implementaciju Direktive o urbanim otpadnim vodama, na VPJM su potrebna ukupna ulaganja u

iznosu od oko 1.170.000.000 KM. Treba napomenuti da su usvojenom Strategijom upravljanja vodama Federacije Bosne i Hercegovine za period 2022.-2032. predviđene mjere u ukupnoj vrijednosti od oko 4.400.000.000 KM što predstavlja oko 37% troškova svih mjera iz Strategije zaštite okoliša FBiH.

Uredbom o uvjetima ispuštanja otpadnih voda su postavljeni rokovi za implementaciju koji su vezani za članstvo u EU i dostupna bespovratna sredstva koja koriste sve ostale zemlje nakon što službeno postanu članice.

Jedan od preduvjeta za povlačenje sredstava iz fondova IPA programa je izrada specifične državne strategije za implementaciju direktive (DSIP) i akcijskog plana za implementaciju direktive (APID) kojima se razrađuju prioriteti za investiciju, te definira dinamika implementacije i način financiranja implementacije. Na inicijativu sektora voda je proveden projekt Izrade Master plana aglomeracija kojim su revidirane aglomeracije, te izrađeni provedbeni dokumenti koje će biti potrebno usvojiti na nivou Bosne i Hercegovine i entiteta, posebno u dijelu institucionalnog uređenja i osiguranja adekvatnih kapaciteta za provedbu projekata. U svim strateškim i planskim dokumentima, kao i brojnim drugim projektima izgradnje kapaciteta, konstatirano je kako nema dovoljnog broja adekvatnog kadra za implementaciju svih potrebnih aktivnosti. Za bolje razumijevanje razmjera podkapacitiranosti institucija sektora voda, dovoljna je samo usporedba broja zaposlenih u Agencijama za vode i u FMPVŠ (cca 115) u odnosu na njihov pandan u sektoru voda RH (Hrvatske vode, MINGOR-uprava za vode i sektor za EU projekte) koji prema dostupnim službenim izvještajima iznosi okvirno 1.392 zaposlenih.

Projekti izgradnje vodnog komunalne infrastrukture su višegodišnji projekti koji kreću od financijskih analiza (procjene troškova investicije, mogućnost zaduženja općina, dostupnost IFI i GRANT sredstava), stvaranja preduvjeta za implementaciju (uvrštavanje na SSSP listu i PIMIS, izrada idejnog rješenja, ishodenje odobrenja i dozvola za gradnju i sl.), stvaranja preduvjeta za financiranje (ispunjavanje uvjeta za korištenje grant sredstava, garancije za zaduživanje na državnom, entitetskom nivou koje se subsidijarno spuštaju do krajnjih korisnika...), formiranje timova za implementaciju od strane predstavnika ministarstva, agencija, kantona, općina i komunalnih poduzeća, provođenje procedura nabave u skladu s pravilima međunarodnih financijskih izvora (npr. FIDIC i sl.), izvođenje kompleksnih građevinskih radova uz osiguranje adekvatnog nadzora i praćenje utroška sredstava od strane stručnih timova sve do probnog rada, tehničkog pregleda i ishodenja odobrenja za rad. Ogromni napor su uloženi kako bi se pripremila projektna dokumentacija, zatvorile financijske konstrukcije, provele nabavke u skladu sa međunarodnim pravilima financiranja i osigurao nadzor nad provedbom. Bitno je za naglasiti kako su uređaji s naprednim (tercijarnim) stupnjem pročišćavanja za 105.000 ES, izgrađeni Mostaru i Konjicu, financirani gotovo u potpunosti iz grant sredstava što je ogroman uspjeh svih uključenih institucija.

Indikatori za ocjenu provedbe Direktive o otpadnim vodama se izražavaju prema ES kao „kapacitet izgrađenih sustava sa minimalno sekundarnim tretmanom“, kapacitet uređaja u funkciji odnosno „broj ES priključenih na UPOV-e“ s minimalno sekundarnim tretmanom“, što je ujedno i službeni indikator KAV2 usvojen od Vijeća ministara BiH. Prema navedenom kriteriju, usporedbom podataka iz SUV za period prije 2010. i ulaznih podataka za Plan upravljanja 2022.-2027., na VPJM je u povećan kapacitet uređaja koji su u funkciji sa 12.000 ES na 63.000 odnosno za 525%. Podaci o izgrađenim sustavima su još ilustrativniji za ocjenu napretka – na vodnom području Jadranskog mora je u odnosu na navedeni period, vidljiv je porast izgrađenih kapaciteta za pročišćavanje sa minimalno sekundarnim stupnjem sa 12.000 ES na 128.275 ES, a trenutno su u finalnoj fazi izgradnje uređaji sa dodatnih 15.000 ES.

Uz implementaciju projekata izgradnje vodno-komunalne infrastrukture, u sektoru voda su provedene i brojne aktivnosti na transpoziciji EU legislative, uspostavljanju sustava monitoringa, analizama stanja i izradi pozadinskih studija i metodologija, unapređenju sektora isporučitelja vodnih usluga, izradi strateških i planskih dokumenata itd.

Aktivnosti na unapređenju sektora isporučitelja vodnih usluga su provedene kako bi se osigurala održivost komunalnih poduzeća, napravio okvir za uspostavljanje ekonomski opravdane cijene vodnih usluga koja bi pokrivala troškove održavanja i amortizacije, te kako bi se stvorili preduvjeti za daljnje korištenje grant i IFI sredstava. Izrađena je Metodologija za određivanje cijene vodnih usluga, usvojen je program za unapređenje vodnih usluga, radi se na uspostavi sistema za ocjenu uspješnosti („bench-marking“), a u pripremi je i Zakon o vodnim uslugama. Daljnja ulaganja u izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda neće biti ni moguća ni opravdana bez osiguranja održivosti vodnokomunalnih poduzeća i uspostavljanja ekonomski opravdane cijene vode. Realizacija ovih aktivnosti je uslovljena socijalnim i političkim uvjetima, izvan kontrole sektora voda. Agencija je učestvovala kako u svim aktivnostima koje provodi FMPVŠ na temu reforme sektora vodnih usluga, tako i u projektima koji su financirani sredstvima IFI-ja ili donatora a koji predstavljaju podršku ovoj reformi.

Po pitanju industrijskih onečišćivača, da bi se postigao napredak u pogledu smanjenja zagađenja od strane velikih industrijskih onečišćivača, neophodno je prvenstveno izvršiti na odgovarajući način adekvatnu transpoziciju Direktive o industrijskim emisijama (IE Direktive). Isto je i predviđeno programom mjera, ali i SSP-om u okviru obaveza transpozicije EU Acquisa. Naime, ta direktiva predviđa izdavanje integralne okolinske dozvole za subjekte koji potpadaju pod IE Direktivu i oni moraju izraditi "dinamičke planove prilagodbe" odnosno moraju ispuniti sve okolišne uvjete pa tako i one vezane za vodu. Transpozicija navedene direktive se treba izvršiti kroz izmjene Zakona o vodama i Zakona o zaštiti okoliša kako bi se za ove subjekte izdavala integralna okolinska dozvola uz "obvezno mišljenje nadležne institucije iz sektora upravljanje vodama"

U okviru svojih aktivnosti Agencija, sukladno svojim nadležnostima, provodi i postupke izdavanja vodnih akata. Tijekom 2023.g. i 2024.g. Agencija je provela preko 270 postupaka izdavanja vodnih akata.

Za osiguranje zaštite voda kroz sve zakonske mehanizme je nužno adekvatno provođenje strateških procjena utjecaja na okoliš za sve strateške i planske dokumente (prvenstveno prostorne planove), te ispunjavanje uvjeta iz čl. 42. Zakona o vodama FBiH – unos zaštićenih i ugroženih područja u prostorne planove i ishodenje suglasnosti federalnog ministra na predložene planove. U tom kontekstu se posebno ističu područja zaštite izvorišta vode za piće i područja ugrožena poplavama i erozijom.

Agencije pripremaju dvogodišnje izvještaje o realizaciji programa mjera iz planova upravljanja vodama, gdje se prikupljaju podaci od svih institucija zaduženih za realizaciju programa mjera (ministarstva na nivou BiH, FBiH, županija, općine, javna komunalna poduzeća itd.). Izvještaji o realizaciji programa mjera se dostavljaju nadležnom Federalnom ministarstvu poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva koje objedinjuje izvještaje od obje Agencije i dostavlja ih Vladi FBiH na usvajanje. Vlada FBiH izvještaje dostavlja Parlamentu FBiH.

Procijenjeno je da je za realizaciju svih mjera iz Plana upravljanja vodama za period 2016.-2021. potrebno ukupno 231.095.000,00 KM. U periodu 2016.-2021. za realizaciju programa mjera uloženo je ukupno 158.805.689 KM, što znači da je u ovom planskom ciklusu uloženo 74,52 % sredstava za realizaciju svih planiranih mjera uz napomenu da je realizacija značajnim dijelom usporena uslijed ograničenja kretanja i rada uslijed pandemije COVID-19 te značajnih promjena na tržištu rada i inflacije koja je pogodila sve sektore.

	AVPJM	FBiH	FFZO	KANTONI/ ŽUPANIJE	OPĆINE I JKP	IFI+GRANT	OSTALI – industrije i sl
UKUPNO PLANIRANO ZA 6 GOD.	4.165.000	17.473.894	8.372.399	22.680.979	34.829.673	124.768.055	805.000

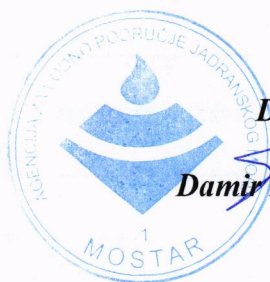
Tijekom 2023.g., uz podršku EU, završen je projekt u okviru kojeg je urađena mapa erozije za Federaciju BiH i ista dostavljena pojedinim institucijama ali i omogućen pristup podacima svim drugim zainteresiranim subjektima. Također, krajem 2023.g. završen je projekt „Izrada planova upravljanja poplavnim rizicima u BiH (financiran sredstvima EU), u okviru kojeg je između ostalog i pripremljen Prijedlog Plana upravljanja poplavnim rizicima na vodnom području Jadranskog mora u FBiH za period 2024-2029. Vlada FBiH je početkom travnja 2024.g. donijela Odluku o donošenju Plana upravljanja poplavnim rizicima. Ovim Planom predviđena je implementacija ne strukturnih i strukturnih mjera u ukupnom iznosu od oko 23.500.000 KM. Početkom 2025.g. je započela implementacija projekta „Povećanje ulaganja u smanjenje rizika od poplava u Bosni i Hercegovini“ koji se financira sredstvima GCF, a implementira ga UNDP BiH. Aplikacija za ovaj projekt je urađena još 2018.g. U okviru ovog projekta predviđena je realizacija značajne mjere koja se odnosi na uspostavu sustava ranog upozorenja na poplave za rijeku Neretvu sa Trebišnjicom.

Agencija u okviru svoji redovitih aktivnosti, na aktivnosti zaštite od štetnog djelovanja voda, godišnje utroši oko 1.650.000 KM. Ovim radovima su obuhvaćene aktivnosti na održavanju objekata obrane od poplava koji su u vlasništvu FBiH a povjereni Agenciji na upravljanje, izrada potrebne tehničke dokumentacije, realizacija sanacija oštećenja ruševnih obala na vodotocima koji pripadaju vodama I reda, troškovi nadzora na radovima, troškovi hidrološkog monitoringa i sl.

Obzirom na potrebna sredstva za provođenje mjera iz strateških i planskih dokumenata jasno je da je pitanje financiranja vodnog sektora potrebno značajno unaprijediti. Prikupljena sredstva od općih i posebnih vodnih naknada se raspoređuju između županija (45% prikupljenih sredstava koja se koriste za infrastrukturne programe vodoopskrbe, odvodnje i zaštite od voda na vodotocima II kategorije), agencije (40% prikupljenih sredstava koja se koriste za poslove održavanja vodotoka, javnog vodnog dobra (na vodama I kategorije), vodnih objekata u vlasništvu Federacije BiH i poduzimanje preventivnih, redovitih i vanrednih mjera zaštite od štetnog djelovanja voda (na poplavnim područjima) na vodotocima I kategorije, hidrološki monitoring, monitoring kvalitete, pripremu planova upravljanja, realizaciju mjera iz nadležnosti agencije, te redovan rad u pogledu izdavanja vodnih akata, uspostavljanje i održavanje informacijskog sustava voda, tehničku pomoć u provođenju infrastrukturnih projekata izgradnje komunalne infrastrukture itd.) te Fonda za zaštitu okoliša (15% prikupljenih sredstava koja se koriste za financiranje projekata po javnim pozivima). Godišnji prihodi Agencije po osnovu opće i posebnih vodnih naknada iznosi oko 5.000.000 KM.

Visina svih posebnih vodnih naknada utvrđena je Odlukom Vlade FBiH od 13.06.2007.godine i od tada nije vršeno nikakvo usklađivanje njihove visine u odnosu na stalne promjene ukupnih ekonomsko-tržišnih okolnosti, te je evidentno da je Odluku o visini posebnih vodnih naknada nužno prilagoditi trenutnom ekonomsko-tržišnom stanju.

S poštovanjem,



Direktor:

Damir Mrđen, dipl.ing.građ.

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine,
3. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
4. 10-1, 21-1, 22-1, 23-1, 40-1, 51-1, 52-1